

ОТДЕЛ ЗА ВЪНШНИ ЦЪРКОВНИ ВРЪЗКИ
на Московската патриаршия

Митрополит Иларион: работата в църковна институция също е служене на Църквата

На 11 септември 2021 г. в предаването «Църквата и светът», което се излъчва по канал «Россия 24» в събота и неделя, председателят на Отдела за външни църковни връзки на Московската патриаршия митрополит Волоколамски Иларион отговори на въпросите, зададени му от водещата Екатерина Грачова.

Е. Грачова: Здравейте! Това е предаването «Църквата и светът» по канал «Россия 24», където ние задаваме своите въпроси на председателя на Отдела за външни църковни връзки митрополит Волоколамски Иларион. Здравейте, владико!

Митрополит Иларион: Здравейте, Екатерина! Здравейте, скъпи братя и сестри!

Е. Грачова: Владико, до изборите за Държавната Дума остава само една седмица. Според едно прясно проучване на ВЦИОМ само една трета от жителите на Русия смятат, че дебатите са важен етап от подготовката за изборите за Думата. Става дума за телевизионните дебати. Повече от половината респонденти (58%) заявиха, че дебатите са не повече от шоу. А Вие как се отнасяте към политическите дебати? Гледате ли ги?

Митрополит Иларион: Аз обикновено не гледам политическите дебати, първо, защото не ми достига време, и второ, защото по време на дебатите хората често викат, надвикват се и понякога дори не можеш да разбереш за какво става дума. Мисля, че политическият процес, разбира се, предполага и дебати, и участие на публиката в дебатите, но все пак преди всичко всеки човек, който ще отиде да гласува, трябва за себе си да определи кой от политическите лидери, коя от политическите партии му е симпатична и да направи своя избор в съответствие с гласа на съвестта си.

Ние от Руската Православна Църква никога не участваме директно в политическата борба. Ние никога не казваме на нашите вярващи: гласувайте за една или друга партия. Единственото, което се стараем да напомняме, е че ние като Църква сме заинтересувани от стабилност в нашата държава, от запазване на трайния граждански, междуконфесионален и международен мир. Затова онази политическа сила, която прилага усилия за запазване и заздравяване на този мир, ще получи нашата подкрепа. Ако тези политически сили са няколко, ще ги подкрепяме всичките.

Е. Грачова: Министърът на външните работи на Русия Сергей Лавров каза във Волгоград пред студенти, че «Руската Православна Църква е под сериозен натиск от страна на САЩ, чиято цел е да се разклати единството на Православните Църкви». Според Вас, владико, има ли днес Руската Православна Църква някакви механизми, за да спре онази намеса на чуждестранни държави, за която говори Сергей Лавров?

Митрополит Иларион: Нека да видим какво се върши в света, да видим плодовете на външнополитическата дейност на Съединените Щати. Много често, за съжаление, в американската политика се прилага известният принцип «разделяй и владей», тоест се залага върху това – да се раздели народът, да се задълбочи конфликтът. Ние виждаме това и в Близкия Изток, и в Украйна.

Руската Православна Църква като сила, която по самата си природа е призвана да консолидира хората, в това число и в различни страни, да ги обединява, а не да ги разделя, е за Съединените Щати, искаме това или не, геополитически противник. Затова в САЩ съществува мнението, че Руската Православна Църква трябва да се отслаби, да се разчлени. Собствено, тази поръчка и бе изпълнена от Константинополския патриарх Вартоломей, когато той нахлу в Украйна. Той изпълни тази поръчка в пълна степен.

Днес украинското общество е разделено не само по езиков признак, по своята политическа ориентация, то е разделено и по признак религия. Патриарх Вартоломей обеща да излекува разкола, но вместо да го излекува той го задълбочи. Той обеща да обедини православните вярващи, но вместо обединение се извърши още по-дълбоко разделение, поляризация. Ръководейки се от принципа «разделяй и владей», не можеш да постигнеш нито обединение, нито консолидация. Върху цялото постсъветско пространство Руската Православна Църква има консолидираща роля. Дори в ситуациите, когато между държавите възникват конфликти,

Църквата продължава да обединява хората – ето защо тя е трън в окото на онези политици, които използват принципа «разделяй и владей».

Как отговаря на това Църквата? Тя отговаря тъй, както е отговаряла винаги: продължава да изпълнява своята спасителна мисия, да носи на света словото на Господ Иисус Христос, продължава да обединява хората, да им напомня за любовта, за вярата, за това, че върху разделението не може да се построи траен граждански мир, и най-главното – за това, че освен материалните ценности в живота на човека има и духовни ценности. Тя разкрива на всеки човек онова измерение на живота, което се разкрива само благодарение на общуването на човека с Бога.

Е. Грачова: А през това време световните медии продължават да обсъждат новините, които идват от Афганистан. На фона на съобщенията за терористичните актове, на фона на масовата евакуация на населението почти незабелязана остана новината за едно от първите решения на талибаните* (*«Талибан» – забранена в Русия терористична организация) след идването им на власт. Те забраниха музиката като нещо противоречащо на исляма. Въпрос към Вас като богослов и музикант в едно лице: какво може да се възрази на това?

Митрополит Иларион: Мисля, че този въпрос би следвало да се зададе на нашите ислямски богослови. Не мисля, че музиката е забранена в исляма като такъв. Може би тя е забранена в радикалния ислям, но аз се надявам, че нашите мюсюлмански лидери ще могат да изяснят този въпрос. Доколкото знам, в руския ислям музиката никога не е била забранявана.

А ако трябва да отговоря като музикант на Вашия въпрос, то мисля, че да забраняваш на хората да слушат музика е все едно да им забраняваш да пият вода. Можеш вероятно да минеш без вода, можеш да научиш хората да пият нещо друго освен вода и с това да поддържат жизнените сили на организма си, но музиката е толкова естествена и неразривна част от човешкото битие, че ми е трудно да си представя как човек изобщо може да живее без музика. Разбира се, хората имат много различни музикални вкусове: едни слушат класическа музика, други – естрадна, трети – рап, но, така или иначе, хората много трудно могат да минат без музика. Това е една много важна съставка от живота на човека.

Струва ми се, че задачата на религията не е в това да обеднява живота на човека, а да го обогатява. Не се наемам да говоря за исляма – нека нашите мюсюлмански братя се изкажат. Но ако говорим за християнството, то виждаме какво гигантско влияние е оказало то не само върху развитието на човешкия морал, духовност, но и върху развитието на културата. В това понятие влизат и живописата, и архитектурата, и поезията, и литературата, и музиката. Християнство е дало грамаден тласък на развитието на човешката култура, и ние и до днес използваме плодовете на онова, което е създадено в рамките на християнската култура. Затова, разбира се, е много жалко за онези хора, които, живеейки в Афганистан, ще бъдат лишени от възможността да слушат музика, но за съжаление това не е най-лошото, от което можем да се опасяваме във връзка с

идването на талибаните на власт.

Е. Грачова: Междувременно Европейският съюз заяви, че от коронавируса са ваксинирани 79% от възрастното население. С други думи, обяви извършването на пълна ваксинация. Фактически това означава отмяна на всички ограничения за пътувания в рамките на ЕС. Нашата ваксина «Спутник» там и досега не е призната. Много руски жители по криви маршрути, но все пак успяха да отидат това лято на европейските курорти. Смятате ли, че нашият «Спутник» скоро ще бъде официално признат в Европа или виждате в това едно политическо решение – да се протака толкова много с признаването на нашата ваксина?

Митрополит Иларион: Фактът, че Европейският съюз не признава нашата ваксина, е предизвикан изключително от политическата конюнктура и няма никакво отношение към реалността. Смятам, че този въпрос е свързан с това, че на всички нива в ЕС се създават изкуствени пречки за взаимодействието с Русия, за идването на руските граждани в страните на ЕС. Ако руската ваксина бъде призната на Запад, то това ще стане едновременно или почти едновременно с признаването на западните ваксини в Русия, защото това най-вероятно ще бъде взаимноизгодно и взаимноприемливо политическо решение. Но ако говорим като цяло за ваксинацията, то аз мисля, че 70% е един много добър показател, който трябва да доведе до това, че в страните на Запада пандемията ще започне да спада и рано или късно ще се прекрати. Мисля, че когато и у нас се стигне до същия показател, тя ще започне да спада и у нас.

Аз много често слушам от нашите енорияши: кога ще свърши всичко това? Мисля, че отговор на този въпрос могат да дадат нашите епидемиолози, нашите служби за здравеопазване, а те сега в един глас казват: всичко ще свърши когато 70 или повече процента от населението получат траен имунитет към коронавируса. А имунитетът се добива преди всичко благодарение на ваксинацията. Ние засега все още сме далеч от това ниво и затова може да се предположи, че пандемията у нас ще продължава и занапред.

Е. Грачова: Владико, накрая бих искала да Ви помоля да коментирате една столична новина. В метрото мъж, облечен като свещеник, просел милостиня от пътниците, а онези, които му отказвали, обиждал с мръсни думи. Това е било заснето на видео и разпространено в социалните мрежи. Сега то се коментира активно. Църквата реагира ли някак на подобни самозванци? Как да различим истинския свещеник от фалшивия? Трябва ли, например, да се оплакваме от такива хора в полицията?

Митрополит Иларион: Смятам, че срещу такива хора може и трябва да подаваме сигнали в полицията, а истинският от фалшивия свещеник може да се различи много просто. Господ Иисус Христос е казал: «по плодовете им ще ги познаете» (Мт. 7:16). Истинските свещеници не клечат и не просят милостиня. Те се занимават със своето свещеническо дело. Те за това получават възнаграждение. А виж, различните видове самозванци, които навличат върху себе си свещенически одежди, кръстове, без да имат при това ръкоположение в свещен сан, могат,

разбира се, да вършат такива неща. Те могат да просят милостиня. Има дори случаи, когато лъжесвещеници предлагат да извършат едни или други свещенодействия, например да опеят покойник или да осветят кола. Тук, разбира се, православните вярващи трябва да бъдат много внимателни. Трябва винаги да се обръщаме към храма. Не към някакви непонятни заведения и структури, а към храма, където свещениците са истински, а не фалшиви, не самозванци; там, където винаги са готови да се отзоват на нуждата на всеки човек.

Е. Грачова: Много Ви благодаря, владико, за това, че отговорихте на нашите въпроси.

Митрополит Иларион: Благодаря Ви, Екатерина.

Във втората част на предаването митрополит Иларион отговори на въпросите на телевизионните зрители, постъпили на сайта на предаването «Църквата и светът».

Въпрос: В Евангелието от Матей има две такива изречения: «кога се молиш, влез в скришната си стая и, като си заключиш вратата, помоли се на твоя Отец, Който е на тайно; и твоят Отец, Който вижда в скришно, ще ти въздаде наяве» (Мт. 6:6) и «всеки, който Ме признае пред хората, ще призная и аз Него пред Моя Отец Небесен; а който се отрече от Мене пред хората, аз ще се отрека от него пред Моя Отец Небесен» (Мт. 10:32-33). Какво да правим при това положение, да разказваме ли на слабовярващите за Бога или да вярваме тайно?

Митрополит Иларион: Господ Исус Христос говори тук за две различни неща. В първия случай Той говори за това, че молитвата не трябва да бъде демонстративна и показна, както е било при фарисеите, които се спирани на улиците и започвали да се молят, за да ги възхваляват хората. Ние нищо не трябва да правим показно. Не само да се молим, но и милостиня не трябва да даваме показно. За това Христос казва: «нека лявата ти ръка не знае, какво прави дясната» (Мт. 6:3), защото ако получиш награда от хората, ако получиш похвала от тях, ще се лишиш от наградата Божия.

Във второто изречение, което цитирахте, Господ говори за публичното изповедание на вярата в Него. Това е нещото, към което винаги е призовавала Църквата. Ние казваме, че Господ Исус Христос е създал Църквата не само за домашна употреба. Има, разбира се, ситуации, когато хората трябва да пазят в тайна християнската си вяра, за да запазят своя живот. Както, например, по съветско време много хора вярваха тайно: те ходеха на църква, но не афишираха това и всячески го криеха. Или както сега в някои мюсюлмански страни християните са принудени да крият своята вяра. Но в нашата страна няма никаква необходимост от криене на вярата. Да разказвате на невярващите и слабовярващите трябва в случай, че те са готови да Ви чуят. Тук Вие сами трябва да почувствате: иска ли този човек да чуе от Вас думи за вярата или не иска. Ако не иска, не говорете. А ако усещате у него готовност да Ви чуе, говорете.

Въпрос: От няколко години се интересувам от християнството, чета книги за Православието, в това число и Ваши. Имам интерес към Православието, старая се да спазвам по възможност заповедите, но до повече от това засега не стигам. Да се моля някак си ме е срам, макар да разбирам, че не трябва да е така. Срамувам се не толкова от самата молитва, колкото от неумението ми да се моля. Искане ми се да стана вярващ, но чувствам, че истинска вяра засега нямам. Как да постъпя в тази ситуация?

Митрополит Иларион: Мисля, че без молитва вярата не може да бъде пълноценна, защото молитвата е общуване с Бога. За да общувате с Бога, не трябва да се учите на нещо или да умеете нещо. Всичко, което е необходимо, ще дойде само. Когато общувате с интересен за Вас човек, Вие не си задавате въпроса: как да общувам с него, какво да го питам. Вие започвате да задавате въпроси и получавате отговори. С Бога можете да общувате по съвсем същия начин. За да общувате с Бога, съвсем не е необходимо да знаете църковнославянски или някакви специални правила. Просто започнете да се обръщате към Бога със свои думи. С най-кратки, може би, молитви се обърнете към Него и Го помолете за помощ.

А за да се научим на молитва, има съвсем прости помагала. Те се наричат «Православен молитвослов» и съдържат молитви, написани в древни времена от светци. Ако се научите да четете тези молитви не просто механично, без да разбирате смисъла, а като влагате в тях собствени мисли и чувства, то постепенно чрез това четене ще се научите на молитва. А молитвата е основата на духовния живот, защото чрез молитвата ние осъществяваме непосредствена жива връзка с Бога. Чрез молитвата ние Му задаваме въпроси и получаваме от Него отговори.

Въпрос: Иисус Христос казва, че онзи, който се жени за разведена, прелюбодейства. И все пак нашата Църква венчава второбрачните. Защо?

Митрополит Иларион: Нашата Църква съвсем не винаги венчава второбрачните, а само при определени условия. А именно – в случай на смърт на един от съпрузите или ако една от страните на разпадналия се брак не е виновна за този разпад. В този случай човек може да получи право на втори брак и венчание. А в изключителни случаи и на трети брак.

Вопрос: Не знам какво да правя с православните списания и вестници, които съм купувала много години в църковния магазин. Просто да ги изхвърля на боклука не се решавам. Какво да правя?

Митрополит Иларион: Препоръчвам Ви да се сдобиете с шредер – това е машинка, която дробно хартията на ситно. Аз редовно го използвам за моята служебна кореспонденция.

Въпрос: Вие неведнъж сте разказвали за интересната и сложната работа, която върши ръководеният от Вас Отдел за външни църковни връзки. Какви качества трябва да притежава кандидатът за място в Отдела, когато се появява такова? Какво образование трябва да има той, какви чужди езици да знае?

Митрополит Иларион: Преди всичко тук се изисква въцърковеност. Ние не вземаме на работа невъцърковени хора, защото човекът, който работи в църковна институция, трябва да бъде предан на Църквата, да възприема работата си не просто като работа, а като служене на Църквата.

Освен това, тъй като ние се занимаваме главно с международна дейност, то при нас наистина в повечето случаи се изисква владеене на чужди езици. Това е и английският език, който сега е универсално средство за общуване. За отделните направления се изискват и други езици, например гръцки за общуването с цял ред Православни Църкви, италиански – за контакти с Католическата Църква. Разбира се, когато приемаме на работа нов служител, ние изучаваме биографията му, проучваме какви езици владее и му предлагаме да работи в онова направление, в което той ще може да донесе най-голяма полза в съответствие със своите интереси и компетенции.

Бих искал да завърша това предаване с думите на апостол Павел от Послание до Евреи: «А без вяра не е възможно да се угоди Богу; защото оня, който дохожда при Бога, трябва да вярва, че Той съществува и награждава ония, които Го търсят» (Евр. 11:6).

Желая ви всичко добро и да ви пази Господ.

Служба «Комуникация» на ОВЦС

Източник: <https://mospat.ru/bg/news/88032/>